

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah števil. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Rojaki!

Z ozirom na naš oklic od 17. t. m. Vam naznanimo, da po poročilih naših pododborov velika večina volilcev **dolenjskih mest** želi, naj se za našega kandidata v tej skupini postavi

gospod **grof Albin Margheri**,

véliki posestnik v Otočicah pri Novem mestu,

ki nam že poprej ni nasproten bil in je zdaj popolnem sprejel naš narodni program.

Zato vam ga tudi podpisani odbor toplo priporoča v enoglasno volitev.

Narodni volilni odbor

v Ljubljani 23. junija 1879.

Dr. Jan. Bleiweis,
prvomestnik.

Možem volilcem kranjskih mest in trgov.

Ko bode ta list prišel večini naših bralcev v roke, bodo volitve po kmetijskih občinah kranjskih že končane in — o tem ni dvoma več — vse v narodnem smislu, po volji ljudstva samega, ne po volji njegovih nasprotnikov. Do vrlih volilcev teh občin toraj danes nimamo druge besede, nego to, da smo ponosni na nje, naj bodo tudi drugim v posnemanje.

Danes se obračamo le do volilcev mest in trgov po Kranjskem, a to velja tudi volilcem po drugih deželah, kjer bivajo Slovenci. Povedali smo že, da sama vlada želi v državno zbornico drugih poslancev, ker so se ona in viši krogi prepričali, da z dosedanjimi Avstrija ne more naprej, ampak mora lesti le nazaj. Kdor namreč v 6 letih potrosi 100 milijonov gotovine, razen tega pa naredi še 500 milijonov dolga, pač ni sposoben za gospodarstvo, če bi prav s tem izdatno pomnožil si dohodke, a ne obtežil svojih podložnih preveč. Ali tudi tukaj je ravno nasprotno;

avstrijski podložniki ne le niso na boljšem, nego na slabšem, čeravno so jim davki viši od prejšnjih. Kmetijstvo prezadolženo hira, obrtnija in rokodelstvo nima dela in zaslužka zavoljo slabših časov in tuje konkurence, trgovstvo peša po obojih prvih, delavec strada, ker se zavoljo obožanja drugih stanov ta če dalje bolj množi, toraj ima posamezni manj zaslužka; le eden stan gre v kviško in to je stan hudodelnikov vzlasti drugih premoženju nevarnih. Vzrok tej žalostni prikazni je nekaj brezverstvo in liberalizem, slaba odgoja po brezverskih šolah, nekoliko pa splošno obuboževanje vseh stanov, t. j. revščina, ki potem ljudi do hudodelstev goni. Ti se potem pitajo na stroške davkoplačevalcev po ječah in če si že v teh svojo hrano sami služijo z delom, se godi to zopet le na kvar obrtnikom in rokodelcem, ki imajo rediti z delom svojo družino, razen tega pa še davke plačevati. Vsega tega je zopet kolikor toliko krivo slabo državno gospodarstvo zadnjih 6 let, kar je bila na krmlju tako zvana „nemško-liberalna“ ali „ustavoverska“ stranka.

Pa bo morda rekel kdo: „Saj tega ni zakrivila ta stranka, marveč zakrivilo je edino le ministerstvo Auersperg-Lasserjevo.“

Res je to, ministerstvo ima v prvi vrsti klicati se na odgovor. Ali ministerstvo bo reklo: „Kaj moremo mi zato! Mi smo le tisti bili, ki smo imeli spolnovati naročila in ravnati se po sklepah državnega zbora, iz kterega smo bili posadeni na ministerske stole. Večino državnega zbora tožite, ne nas, mi smo morali tako ravnati — ali pa iti.“

In vsak bo rekel, da imajo bivši ministri prav in da edina krivda, ki jih zadene, je ta, da niso rajši odstopili, nego bi bili spolnovali sklepe državnega zbora.

Sedanje ministerstvo Taaffejevo — prepričano, da po tej poti ne gre dalje, je sklenilo poskusiti vladanje z drugo stranko, katero si misli pridobiti po novih volitvah. Da bi bila ta stranka različna od dosedaj v večini bivše, je ukrenilo, da se imajo volitve vršiti brez vsakega vladnega pritiska, da se jih toraj smejo vsi c. kr. uradniki vdeležiti le kot volilci po svojem notranjem

Ljubljanske slike.

Gospa sploh (*domina luxuriosa nata aut facta*).

(Dalje.)

3. Gospa srednjega stanu (*domina aut femina conjux*). Šem spada vse, kar nosi gosposki klobuk, a ni doslej še omenjenega višega ali po državi plačanega stanu. Tukaj se že začne kolikor toliko ženska, kakoršno in za kar jo je Bog vstvaril, namreč pomočnica moža, ki ni le zato na svetu, da trati in poganja, ampak tudi pridobiva, ki toraj v hiši ni le zavoljo lepšega, marveč tudi za korist in potrebo.

Odgoja njena ni bila namenjena na véliko gospo, vodila sta jo že bolj pamet starišev in pa ozir na stan in denarno zmožnost. Vendar tudi tukaj ni bila meja natančna, tudi

ta bi bila stopila na stanov lestvi na tisti klin, na katerem bi bil stal tisti, ki jo je snubil. Ženska se sploh misli zadosti izobraženo in sposobno za moža če tudi najviše vrste. Ali tacega ni bilo, in če je bil, je starišev zdrava pamet potegnula „žnoro“, čez katero dalje hrepeneče ali po mladostnih sanjah napihnjeno srce ni smelo skočiti, in tako je ostala v svojem stanu in se ga je privadila. Je ktera tudi, ki je še niže rojena, ali ktera, ki je po rojstva lestvi zlezla navzdol, ker sploh je pri ženskem spolu največ nerednosti. „Obleka dela žensko“ — to je pravilo, kterega se naj svet drži, to hoče vsaka ženska, dokler si more špogati lepo in drago obleko.

Pravo gospo srednjega stanu, če se ne odteguje vsakdanjim življenja skrbem, je videti le ob nedeljah in praznikih zunaj doma, ker zá-njo ni, kakor za prej naštete, vsak dan

nedelja. Takrat jo najdeš v cerkvi, pozneje na kakem javnem kraju, z možem in družino, popoldne tudi zunaj mesta kje ali zvečer v gostilnici, kjer si tudi kaj boljega privošči in včasih celo pokaže, da jej kaka večja potrata ne dè hudo. Koliko bolje pa tudi diši vsaka reč, če je zabeljena z zavestjo, da je zaslužena! Otroci so že bolj plašni in ne delajo drugim nadlege, tudi pri mizi in nikjer drugje nimajo besede.

V tem stanu je tudi že slovenščina bolj spoštovana deloma, ker nemščina za vsakdanjo rabo ni dosti gladka jeziku, deloma pa, ker je domovinsko čutje že bolj vkoreninjeno tudi ženi. Le na javnih krajih in če jo žgače nupuh, češ da je nemško nobelj, pokaže, da tudi ona zna nemški — posebno, če pride med gospe više vrste; takrat jej kipi iz ust sloveča ljubljanska nemščina, ki se tudi „kuhel-

prepričanji, a ne kot agitatorji. Iz tega že je očitno, da se ne bo noben c. kr. uradnik prikupil vladi, niti delal v njenem interesu, če dá svoj glas nenarodnemu kandidatu; bolj pa bo vstregel Taaffejevemu ministerstvu, če ne dá svojega glasú takemu kandidatu, ki je dozdej že v državnem zboru bil ud dosedanje njegove večine ali očitni privrženec stranke njene, kakor so vsi kandidati, ktere ponujajo tako zvaní „ustavoverni“ volilni odbori. Prav za gotovo se sme sklepati, da, če pride iz volitev zopet poprejšnja večina na dan, to sedanjemu ministerstvu nikakor ne bo po volji.

Po vseh znamenjih namreč, ki se kažejo zdaj na političnem obnebjí avstrijskem, ima unanja in notranja politika nastopiti drugo pot, pot do res boljšega. Tu velja najprej popraviti dosedaj storjeno škodo, zaceliti dosedaj vsekane rane, in za to je treba drugih ljudi, kajti dosedanja večina državnega zbora nima ne volje ne zmožnosti za to, ker še spoznati noče, da je grešila.

Vsakako toraj druge možé v državni zbor, možé, ki imajo razum, pa tudi voljo pomagati Avstriji in njenim prebivalcem iz zadreg, v ktere so prišli po „ustavovernih“ Herbstovcih.

Prihodnjič bomo pokazali Vam kandidate, da si jih nekoliko nadrobneje ogledate.

Volitve.

V celjski okolici so se danes izvolili za volilne možé krepki narodnjaki: Karol Šah, France Lipovšek, Valent. Zupanec, Andrej Žnidar, Gašpar Brežnik in France Glinšek. Polovičarska volilca od zadnjih volitev v dež. zbor: župana Maleta in Mravlaka smo odvrgli.

Z G o r i š k e g a smo dobili zopet več dopisov, iz kterih le toliko posnamemo, da bo kandidat društva „Sloge“, gosp. Povše, če sprejme kandidaturó, težko zmagal, ker je ravno toliko volilcev za dr. Tonklija. „Duobus litigantibus tertius gaudet“ — bati se je pri vsem tem, da bi ne zmagal tretji, t. j. gospod Winkler. Kakor pa prejšnjih pisem nismo tiskali, tako tudi teh ne moremo. Mi si namreč ne moramo naložiti na rame očitanja, da bi bili s priporočanjem tega ali onega narodnega kandidata podrlí tega ali onega ter s tem pripomogli vsaj kolikor toliko do zmage obojnim nasprotnega. Želja naša je ta, da bi se spoznameli sami.

tajč“ imenuje, ali pa tisti „tajč“, ki ga malo izobraženi tujci k nam nosijo. Sploh se pa sme reči, da je narodna zavest tu že bolj razvita, sliši se celó prav lepa slovenščina, ki čedalje bolj spočriva „kranjsko špraho“ ne le pri kuharicah, marveč celó tudi pri gospodi. Izjeme so — se ve da — tudi tu, dobi se tudi žena, ki, da-si rojena Slovenka, ne mara slišati slovenske besede in celó moža goni v nasprotni tabor. Če je tujka, se to samo ob sebi razume, ker kakor možki, bi tudi ženska raje nezrele trnjule zobala, nego bi se slovenščine naučila, in otroci, če prav je oče Slovenec, ne znajo nič ali prav slabo slovenski in se pozneje tudi ne nauče, ker hodijo v nemško šolo.

Doma je gospa srednjega stanu že bolj žena in mati, nego le gospa. Mož ni podjarmljen, k večemu imata oba enako veljavo v hiši, domač prepír je večkrat, a nikdar hud in dolg, vrti se vedno le okoli domačih zadev in poslov, zamera ni dolga, omedlevic skoro ni in krepka beseda moža je strel, po katerem vse vtihne. Jezik je domači slovenski, v tem se pogovarja

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 23. junija.

Jutri volijo kmečke občine na **Krajuškem, Gorenje- in Dolenje-Avstrijskem**. Na Krajskem pričakujemo, da bomo zmagali v vseh petih okrajih, štiri volitve bodo skoro enoglasne, le zoper grofa Barbota bodo glasovali Kočevjarji, kteri mislijo, da ne smejo nikoli skupno postopati s svojimi slovenskimi sodeželani. V gorenji Avstriji zmagala bo katoliška stranka najbrže v vseh kmečkih občinah. V dolenji Avstriji je katoliška stranka postavila sedem kandidatov, pričakovati je, da bo vsaj v dveh ali treh okrajih zmagala.

Iz **Galicije** se piše, da bodo Poljaki Rusinom še več sedežev vzeli, ko zadnjič, tako da bodo Poljaki imei kakih 50, Rusini pa samo 10 poslancev. Čudno je to, če se pomisli, da je Rusinov več ko Poljakov namreč kake tri milijone duš, Poljakov pa le nekaj čez dva milijona, to se pa razjasni s tem, ker v mestih povsod poljski in judovski živelj prevladuje. Mi sicer tudi nemamo vzroka, Rusinov milovati, ker so za potrebno spoznali, pridružiti se ustavoverni stranki, kar jim pa no benega dobička ni prineslo, nasprotno so jih zdaj ustavoverci Poljakom izročili v milost in nemilost. Tako se samo kaznuje nemožko, polovičarsko postopanje.

Tudi na **nemškem Pemskem** nemajo ustavoverci povsod prve besede. Tudi tam hočeje katoliško misleči možje do veljave priti, in so se osnovali kot „patriotična“ stranka, ter hočeje s to besedo povedati, da nečeje nič slišati o Prusiji in Nemčiji, kakor nekteri nemškoliberalci, ampak da hočeje pri Avstriji ostati. Kakor se čuje, bo ta stranka v nekterih okrajih prodrla svojimi kandidati.

Čehi so izdali volilen oklic, v katerem prav jasno dokazujejo, da nečeje nič več, ko ravnopravnost, in da ne mislijo na potlačenje nemških Pemcev. Pravijo, da ne morejo vstopiti v državni zbor, dokler ne vidijo dobre volje pri vladi, vresničiti vsaj tiste pravice, ki so narodom zagotovljene po ustavi. Samouprave češkega kraljestva se nikakor ne odrečeje, in trdó, da bo taka avtonomija tudi nemškím Pemcem prav prišla v gospodarskem oziru; ostalo bo pa še vedno dosti vezi med kraljestvom in državo, tako da nemški Pemci

z otroci, ukazuje poslom, le če se govori kaj tacega, česar naj bi nemščine nezmožen posel ne razumil, se pokliče na pomoč nemščina; pohajkovanje ni v navadi, dela se z rokami ali umom, a dela se, zato je tudi življenje bolj moralno, otroci manj razvajeni. Če je bogastvo pri hiši, je odgoja otrok, posebno deklet, včasih tudi preveč gosposka, izrede se gospodične, ki niso potem za noben stan, ker so za višega premalo omikane, a za nižega preošabne.

Vendar smemo reči, da gospa srednjega stanú narodnemu razvitju in javni morali ni toliko škodljiva, ker ne daje v nobeni teh reči toliko pohujšanja, kakor gospé viših stanov. Nahajajo se tudi take, ki so v obojem odločno koristne in kterih rodovine dajó domovini svoji zveste sinove in hčere, ki potem množé število borilcev za narodne pravice. Vsem takim čast in slava, naj jih bo čedalje več!

Tukaj se tudi bolj poredkoma zgodi, da bi žena moža in premoženje na kant spravila, če on noče. Je že več prave ljubezni med njima in če je ni, se ženo ne prijema zmiraj z rokavicami, je pač manj galanterije, a tem

nikakor ne bodo odtrgani od drugih Nemcev Oklic je prav mirno in odkritosrčno pisan.

V **Zagrebu** je bil dr. Andrijevič v deželni zbor zvoljen.

Iz **Bosne** se čuje o vedno novih prepírih med mahomedanci in kristjani. Poslednj nečeje Turkom več pokorni biti, ti pa, spodbujani po nekterih madjarskih vladnih organih, mislijo, da je še vedno vse pri starem, in da „gjaur“ nema nobene pravice. Ker se Turkom ne more vselej prav dati, zato mnogi iz njih zapuščalo Bosno in se selijo v malo Azijo. Srečno jim pot!

Vnanje države.

Najvažnejši dogodek v zunajni politiki je **smrt mladega Napoleona**, sina prejšnjega cesarja francoskega. Bonapartisti so zelo v zadregi, ker so tega princa vedno v zvezde kovali, nasprotno pa rodbino „rudečega princa“ zasmehovali. Zdaj pa ni druge rodbine Bonapartovega kolena, ko ravno ta „rudeči princ“ ali „Plon-Plon“, po imenu Josef Paul Napoleon in njegova dva sinova, kterih eden je 19, drugi 17 let star. Če hočeje Bonapartisti pri svoji trmi ostati, sprijazniti se morajo sedaj s to rodbino. Tragična smrt mladega princa na častnem polji krvavem dala bo rodbini Bonapartovi novega bleska, in tako bo ta smrt Bonapartistom prej v korist, nego v škodo.

Francoska skupščina se je preselila iz Verzelja v Pariz. Liberalci hočeje menda skupščino strahovati s parižkim mobom, kaj pa, ko bi socialisti liberalce strahovati začeli? Potem bodo še radi v Verzelj nazaj bežali.

Izvirni dopisi.

Iz **Ljubljani**, 21. junija. (Dežman, Kromer, Vesteneck.) Nemškutarji so postavili troje takih kandidatov, kakor bi hoteli reči, da mislijo boj zoper slovensko narodnost z vso srditostjo nadaljevati. Če je celó na Českem, kjer biva dvoje milijonov pravih Nemcev, zavladal nekov spravedljiv duh, ki hoče dokončano videti dolgoletno borbo med obema narodoma, na naše nemškutarje ta sprememba še ni imela vpliva, oni hočeje na Dunaj poslati tri možé, ki se najbolj odlikujejo po zagrozenem sovraštvu do vsega slovenskega! Delovanje teh mož je toliko znano po deželi, da ga pač ni treba na novo v spomin klicati volilcem.

več resnbnosti, kar pa domačega miru in rodovinske sreče ne kali. Vsako mlado drevo se dá vpogniti, le o pravem času se ga moraš lotiti. Mož je pač glavni reditelj družine, a vendar ne tako, da bi vse sam skup nosil, marveč mu tudi ona pomaga. Zato se premoženje množi ali vsaj brez posebnih nesreč ne razpada, pa ne na stroške davkoplačevalcev.

Ko se postara, se bolj domá drži, le včasih se pokaže še v družbi, posebno z otroci, če so dosegli take stopinje, da more ná-nje ponosna biti. Potem je unukom jako priljubljena, ker jim nosi sladkarije in z neskončno potrpežljivostjo prenaša vse njihove razposajenosti. In „stara mama“ je tako srečna pri tem, kakor morda še v svojem življenji nikdar bila ni. Kedar umre, gre do pogrebom otroci in unuki, pa tudi drugi ljudje, kteri so jo spoštovali in kterim je kaj dobrega storila.

4. Gospa za „škrip-škrap“ (domina ad honores). Ta v gosposki stan le še gleda ali se vriva, pod gosposkim klobukom, podloženimi lasmi, pod zlatom in srebrom, pod svilo in žametom pa navadno družega

Vendar voljeni še niso! Na naših volilcih je, da nemškutarskim nakanom nasproti stopijo. Vsak Slovenec, ki nima polževe krvi, in ki ima le trohico domovinske ljubezni v svojem srcu, vedel bo, kako se obnašati pri volitvah nasproti takim kandidatom. Kdor teh treh enega voli, nosi že Kajnovo znamenje na čelu, on je moralni ubijalec svojih slovenskih rojakov. Izdajalec naroda pa je tudi oni, ki k volitvi ne gre, ker tako neposredno pomaga nasprotniku do zmage. Kajti Dežman, Kromer in Vestenek, ako bodo izvoljeni, se bodo pri vsaki priložnosti oglašali, kjer bo treba pobiti prošnje slovenskega naroda.

Vestenek ne bo voljen, tu pa poznamo naše Gorenjce in Notranjce predobro kot korenjake, da bi se mu prevariti dali. Tudi Kromer ne bo voljen, ako bodo volilci dolenskih mest složni. Črnomelj in Metlika, Ribnica, Novomesto so stara garda slovenska, zatorej pričakujemo od vrlih Črnomalčev, da bodo enoglasno volili narodnega kandidata, čeravno so oni družega kandidata želeli. Ako bo sloga vladala in goreče rodoljubje navduševalo volilce, da bodo vsi narodnjaki na volišče prihiteli, potem nam je tudi zmaga na Dolenskem gotova.

V Ljubljani imamo Slovenci težko stanje, ker uradniki so večinom na nemški strani, narodne so nam v obilni meri iz dežele izgnali in z Nemci nadomestili. Tudi uradniki ne verujejo prav v spremembo sisteme, akoravno nekaj tacega slutijo, pa držali se bodo stare sisteme tako dolgo, dokler Taaffe ne spregovori ostreje besede z njimi. Ako ministerstvo res misli na spravo z narodi, potem naj prestavi slovenske uradnike na Slovensko, nemške pa na Nemško. Uradniki se motijo, ako mislijo, da bo vse pri starem ostalo, toliko bi morali poznati politično vreme, da bi čutili veliko premembo, ki se je že zdaj vršila, ko še staro ministerstvo ni odstopilo, in ko je edini Taaffe že tolik prevrat prouzročil. Naj bo uradnikom povedano, da bodo po volitvah vsi ministri odstopili razun edinega Taaffeja, in da stopijo potem drugi nam prijaznejši možje v ministerstvo, in med njimi najbrže tudi Hohenwart. Ravno Hohenwart pa še menda ni pozabil, kako so mu ravno uradniki nasprotovali, ko je prvič minister postal, in on bo zdaj vedel, kaj ima s takimi uradniki početi. Kajti zdaj ga ne bo vrgel noben Beust

in noben Andrassy, tega naj si bodo nemškutarji v svesti! Kakor so morali naši narodni uradniki romati v Bukovino, Šlezijo in Tirolsko, tako se zna kedaj pripetiti tudi takim uradnikom, ki še zdaj ne nehajo sovraštva kazati našemu narodu, in ravno s tem bodo pokazali to sovraštvo, ako volijo take može, kakor so Dežman, Kromar in Vestenek.

Neodvisnim meščanom smo že dostikrat na srce pokladali, kake dolžnosti imajo do domovine. Posebno Ljubljancani naj pomislijo, da le narodna stranka dela za povzdigo in procvet Ljubljane, ker jo hoče povečati za glavno mesto vseh Slovencev, ker jej hoče pridobiti vseučilišče, višo sodnijo itd., vse reči, ktere nemškutarji pobijajo, ker oni hočejo, da bi Ljubljana vedno ostala neznatno provincijalno mesto brez pomena in vpliva v državi, ker bi bilo vsako povišanje Ljubljane na škodo nemškemu Gradcu, ki je vsakemu nemškutarju na srce prirastel.

Mnogo je žalibog še ljubljanskih meščanov, ki v svoji nemškutarski zaslepljenosti naprej živé, in se duševno hranijo po nemškutarskih in nemških listih, ki srečo vedno le obetajo, a nikdar v resnici ne prinesejo.

Daj Bog, da bi pravo izpoznanje kmalo prodrlo do vseh prebivalcev te lepe dežele, da bi vsi rojeni Slovenci začeli ljubiti svojo mater, slovensko domovino, in da bi tudi med nami živeči Nemci spregledali, kako naravno in nepravično bi bilo, ako bi še dalje smatrali se za naše gospodarje, ko so v resnici le gostje, kojim nič slabega ne želimo, ako nam prepustijo naše prvorojenstvo, ki je po pravici naše v naši deželi!

Iz Novega mesta, 22. junija. († Karl Rozman.) Naznanjam Vam, da je danes ob 5. zjutraj g. Karel Rozman, znani narodnjak in nabiralec za tukajšnji „Narodni dom“, vsled mrtvuda umrl. Včeraj je prišel zdrav in vesel iz Šmarjeških toplic domu in čez 21 ur je zamrl. Žena njegova s čveterimi nepreskrbljenimi otroci je v obupnem stanu, kajti ranjki je bil v zadnjem času v neugodnih denarnih razmerah. — Mi pa, pri že tako pičlem številu narodnjakov, zgubimo z njim vedno zanesljivega narodnega volilca.

Iz junske doline na Koroškem, 18. junija. (Krščanski nauk v ljudskih šolah. — Volitev.) Častisti bralci „Slovenca“ se bodo še spominjali, da je bilo rečeno, kako

težavno je za g. kateheta, ker predpisanega katehisma več rabiti ne morejo in da otroci iz krščanskega nauka le to znajo, kar se jim z velikim trudom v glavo vcepi. Tega je krivo, kakor znano, fanatično ponemčevanje po tukajšnjih ljudskih šolah, ker se otroci malo ali celó nič slovenski čitati ne uče. Velečastito knezoškofijstvo je sicer v imenu vseh podpisanih g. katehetov z neovrgljivimi razlogi priporočano prošnjo vložilo na deželni šolski svèt, da bi se otroci toliko slovenski čitati učili, da bi katehizem rabiti zamogli, ali prošnja ni bila uslišana, potem je rekuriralo škofijstvo na ministerstvo uka in bogočastja in tudi tukaj je bila se ve da prošnja odbita s pristavkom, da vspešni poduk o krščanskem nauku ni odvisen od učenja iz knjige in da so tudi iz takih nemških šol pred 1848. letom za državo in cerkev izvrstni možje se odgojevali, tega pa menda gospod minister ne vé, da je večina ljudstva iz takih šol v nevednosti ostala kakor zdaj. —

Volitve so pred durmi; 5. julija je volitev kmečkih poslancev, 10. julija pa voli velikoposestvo. Menda ni dežele po celi Avstriji, kjer bi prebivalci tako nevedni bili v političnem oziru in torej tudi zastran volitev, kakor so koroški Slovenci. Močno čutijo sicer težka bremena, ki se jim nakladajo, toda voljno prenašajo vse. Vzrok te politične nevednosti je pa ta, ker večidel kmečkih ljudi nič ne bere, časnikov pa že celó ne nemških ne slovenskih, ker nobenih pravilno čitati pa tudi razumeti ne more. Nekaj je pa te nevednosti kmečkih ljudi kriva tudi duhovščina, ker razun duhovnov iz Štajarskega in Kranjskega, ki tukaj služijo, je med koroškimi duhovni domačini le malo odločnih narodnjakov, ki bi ljudstvo podučevali in vzbujali v narodnem duhu. Ni čuda, ker se v celovškem bogoslovju pod sedanjim ravnateljstvom narodni duh zatira in se celó nerado sliši, ako se slovenski govori. Tako pride, da se koroški Slovenci večinoma narodnega duha še niso poprijeli in jih veliko ne vé in se tudi ne zmenijo, v katerem jeziku se otroci v šolah podučujejo. Ravno tako malomarni so pa tudi zastran volitev, kar očitno priča tudi to, ker jih je v neki srenji pri zadnji volitvi deželnega poslanca v celovškem okraju k volitvi volilnih mož komaj toliko prišlo, da so volilne može imeli. Tako častiti bralci že lahko iz teh črtic spoznajo žalosten položaj koroških

nič ni, kakor napuh, naslonjen na nevednost. Govorica njena utegne pač biti visoka in baharijska, a brž pogleda iz nje neolikanost. In res zna komaj brati in pisati, kar jej je še iz šole ostalo, ali pa še tega ne. Tem bolj drdra jej pa jezik in najrajše „kuheltajč“, če ga je le toliko zmožna, da se jej pri vsaki drugi besedi jezik ne zatakne, ker je te vere, da se k gosposkemu klobuku najbolje poda nemščina, bodi si kakoršna koli. Če jih je več skup, navadno opravljajo ali hvalijo krščence, se ponašajo s svojimi otroci in grajajo druge, devljejo na reščeto zakonske, neomožene in neoženjene, in to delajo že koj mlade, kajti če še ne znajo prav, se nauče kmalu po starejih. Zunaj dóma se obnaša ta vrsta ženske še bolj gosposko, kakor najviša gospoda, se sili v vsako noblejšo družbo in tam vriva se na prvo mesto; ogiba se pa svoje vrste družnic. Vzlasti živež mora biti izdaten, kakor za kmetiškega hlapca, in če gre z družino kam v okolico, plača mož toliko kakor tri druge družine skup. Pri tem pa se vendar šemi z gosposkimi manirami in rokovicami, čeravno

je večkrat teh bolj škoda, kakor njene kože. Otroci so tudi kakor popotne opice našemljeni, odgoje doma ni nobene; sinovi hodijo v šolo, ker so namenjeni za boljši stan, kakor je očetov, hčere pak se, ko so nekoliko odrastle in navadne dekliške šole dovršile, uče kaj družega, morda celó francoščine in godbe, na skrivnem ali celó očitno beró pa romane, kar lahko storé, ker mati in oče tega navadno ne razumita, se nosijo kakor gospodične najviših stanov in se tako pripravljajo na to, da bi postale zmožne osrečiti s svojo osebo kakega mladenča boljšega stanu ali uradnika, ki bi jim šel na limance. Mati jih vodi nališpane po vseh krajih, tudi na plese, in kedar jih vidi tu rajati z gospodiči njenega dopadajenja, se jej smeje srce in iz ust jej buhnejo besede: „Oh, kako so lepe! Prav po materi so ratale.“ Včasih se res primeri, da kaka hči vjame klina, večkrat pa vjame klin njo in potem — — no, pa saj se vsaka veša prismođi, če v ogenj sili.

Domá je življenje zakonsko čisto mrzlo, govori se več o opravkih, kupčiji, dobičku,

nego se mečejo prazne sladke besede sem ter tje. Včasih je tudi ta „gospa“ v prid hiši in obrtniji, vsaj pa doma hišo oskrbuje, če že možu pri zaslužku naravnost ne pomaga. Škodljiva je narodnemu napredku le, če je taka, kakor je tu naslikana, marsiktera — posebno če je že bolj izobražena z doma narodna — obdrži pod gosposkim klobukom, če ga prav ni od mladih nog nosila, še narodno srce in odgoja svojo deco v narodnem duhu. Sploh je vsakega prevrata v tem obziru kriva le nevednost, ki potem rodi pretvezo in napuh, vzlasti če se more potrkati ob polno možnjo.

Nahaja se te ženske posebnosti največ v obrtnijskem in rokodelskem stanu in je velikokrat vzrok, da ta stan hira ali si vsaj v dveh, treh letih ne more kupovati gradov. „Vsak po svojem stanu“ — če ni zaslužka, se mora pa tudi potrata skrciti — to bi moralo veljati tudi tu in potem bi ne bilo morda toliko pritožeb o slabih časih in pičlem zaslužku, kakor se jih zdaj prepogosto sliši v Ljubljani.

(Dalje prih.)

Slovencev in da imajo nasprotniki pač lahko delo pri volitvah in je tudi sedaj posebno v celovškem okraju malo upanja, da bi naš neutrudljivi g. Einšpieler državni poslanec bil, kar sicer iz vsega srca želimo.

Livno, 15. rožnega cveta. (Binkoštni prazniki.) Človeku je prirojeno veseliti se spomina vrednih dni, posebno pa praznikov, že nedelja sama na sebi ima nekaj nenavadnega, ker je dan početka in posvečenja, temveč pa prazniki, ki se obhajajo samo enkrat v letu. To veselje se čuti sicer pri vseh katoličanih, samo da ga v raznovrstnih krajih bolje pokazati znajo. V krajih, kakor na Kranjskem, kjer ima katoliška vera zdatne pripomočke, se ti prazniki slovesno obhajajo, tukaj v Bosni, ko so se krščanskim obredom tako rekoč še le vrata odprla, pa človeške srce marsikako veselje pogreša; vendar ima tukaj vsaka mala svečanost dvojno vrednost, ker pride nenadoma.

Navadno so prazniki minuli kakor drugi dnevi, vendar ne s toliko slovesnostjo, ko o veliki noči. Poglavitni omenjena vredni slučaj je: narodna veselica v ponjedelek popoldan. Ta je že starinska navada, še od srečnih časov bosanske svobode in čuditi se je, da se z drugimi lepimi vred že davnej ni zatrla.

Omenjenega dne popoldan zbralo se je katoličanstvo vsega mesta na kake pol ure oddaljen prostor „pod rastom.“ Tu je bilo videti poteptano travo, znamenje, da so se že večkrat na njih zabave vršile. Tu stopijo v kolobar držeči se za roke in sicer vsaki spol in vsaka starost za se, in igrajo „kolo.“ To je pravi narodni ples, sedajnim plesom čisto nič podoben; ne samo da je brez godbe, tudi sukanje okol svoje osi ni pri njem videti, temuč „ide sad na levo, sad na desno“ in potem pod sokami, kakor smo še mi nekaj kot otroci poskušali „trden most.“ Med tem se prepevajo narodne pesmi, katerih konec je pa začetku enak, dasiravno so po uro dolge. Med mnogimi so tudi dve novi vpeljali; pri prvi se je večkrat slišalo „tužan sultan suze briše jer on nejma Bosne više.“ Proti mraku še le se veselica konča in prepevaje so se vračali proti domu. Radovednih vojakov nas je bilo precejšnje število, toda pristop k njih veseliciam ni bil dovoljen, ker pri takih priložnostih Bošnjak ne trpi tujca med seboj. No, pa bi se bil vsak kmalu naveličal gledati, ker ta ples je bil podoben skakanju onih divjakov, ki sem jih malane v Robinzonu videl.

Svečanost sv. Telesa je bila pa že bolj sijajna. Pri procesiji so bili nazoči vsi častniki in uradniki, in dve stotniji vojakov z novo zastavo in godbo. Pol stotnije šlo je pred nebesom, kateri so pri vsakem znamenju po enkrat vstrelili; pred njimi je šla šolska mladina s šolsko, cesarsko in slovensko zastavo. Nebo so nosili podčastniki od „artilnerije“, straža krog nebesa pa je bilo 12 podčastnikov našega polka. Duhovščina (gg. frančiškani) je bila oblečena v srnate, kakoršnih sem še malo videl, posebno monštranca je bila jako lepa, bila je namreč prvokrat v rabi, ker pred enim mesecem še le jo je kupil naš polk v zahvalo za trud poveličevanja o priliki blagoslovljenja naše zastave. Vse je bilo v najlepšem redu, samo pevcev je manjkalo, in prepozno je bilo naše snidenje, drugače bi se bili tudi o tem obnesli. Kako se je to Bošnjakom dopadlo, mi ni treba praviti; se ve ti so cerkvenih svečanosti še jako malo vajeni.

Naša vrtnarija lepo cvete, včakali smo že cvetlice, salato, grab, redkev itd. Večkrat se snide mo na kakem vrtu in zappjemo kako

našo, pri kateri priložnosti Bošnjaki usta in oči odpirajo, posebno ako pride ktera jugoslovanska na vrsto.

Vojaška nabera se je pričela, in tukajšne ženske so že počele naše posnemati, večkrat je katero videti jokajočo se za kakim voglom, ktere bo sin ali brat mogel skoraj nositi „micko.“ Sicer bi jim one morale le privoščiti, da pridejo malo med svet, ali kdo se bo ustavljal materni in bratovski ljubezni! Brambovna postava se po vseh gostilnah rešeta, in pričam sem bil zadnjič, ko se je nekdo izrazil: „da nejmam otca i majke, ne bil bi vojak“, ali drugi mu odgovori: „budala, onda ne bil bi niti čovjek.“ Turčini se pa tega boje, in iz tega in še marsikterega družega vzroka jako zapuščajo Livno; te dni jih gre nad 300 proč. Iz tega se vidi, da se tudi njim ne godi tako, kakor marsikteri časniki pravijo, mogoče da, kjer so madjarski in nemški polki, se kristjanom kaka krivica zgodi, ali tukaj v Livnu se lahko vsak prepriča, da smo ljudem za dobroto v varstvu in omiki, saj je Kranjec za vse dober, za udariti pa še najbolj.

Domače novice.

V Ljubljani, 24. junija.

(Volilni shod) v čitalnici je bil v nedeljo prav obilno obiskan. Vdeležilo se ga je kakih 200 volilcev. Ker korespondenca centralnega odbora z raznimi kandidati še ni končana, in ker je v Ljubljani treba velike previdnosti, ako kočemo zmagati, sklenilo se je, naj se snidejo volilci zopet v četrtek zvečer, tačas se bo kandidat definitivno postavil. Do tje bo namreč mogoče zbranim volilcem nasvetovati moža, ki bi imel zaupanje vseh krogov ljubljanskega prebivalstva. Zato naj bi se volilci sešli v prav obilnem številu.

(Naš kandidat za dolenski mesta) je, kakor je razvidno iz oklica na prvi strani današnjega lista, g. Albin grof Margheri. Naj toraj naši narodnjaki po teh mestih poprimajo se ga z vso močjo. Več o vseh naših in nasprotnih kandidatih bomo spregovorili v prihodnjem listu. Le to zopet ponavljamo, da se našim ni treba nič bati, volitev je popolnoma prosta, toraj naj se nasprotnim hujskačem le krepko na noge postavijo.

(Odbor družbe kmetijske) je v seji 15. dne t. m., ktere sta se udeležila tudi zastopnika c. kr. deželne vlade in deželnega odbora, določil, kako se ima državna podpora za letošnje leto, katero je objavil naš zadnji list, razdeliti in obrniti. Prihodnjič poročamo več o teh sklepih. — Danes naj le to objavimo, da je družbi kmetijski, ki je leta 1877. prošnjo izročila c. k. deželni vladi za nastavo toliko c. kr. živinozdravnikov, da dolenska, notranjska in gorenska stran dobijo po enega takega živinozdravnika, je došel dopis sl. deželne vlade, ki jej naznanja, da po sklepu Nj. veličanstva cesarja od 2. aprila t. l. dobimo na Kranjsko še dva c. k. okrajna živinozdravnika. V katero mesto eden ali drugi pride, bode vlada določila po dogovoru z deželnim odborom.

(Knjige iz zapuščine rajnkega g. Parapata) se prav po ceni lahko kupijo pri materi rajnkega gospoda na Bregu v Matični hiši, v II. nadstropji.

(„Brencelj“ št. 11.) ki se je ravnokar razposlal, je pripravljen ves za volitve. Ljubljancanom posebno priporočamo, naj bero ono, kar govori „Pavliha“ o Dežmanu.

Vabilo k naročevanju „SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja kakor dozdej:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl.	— kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „	50 „
„ „ „ „ četrt leta	2 „	30 „
„ „ „ „ en mesec	— „	80 „

V administraciji sprejeman:

Za celo leto	8 gl.	40 kr.;
„ pol leta	4 „	20 „
„ četrt leta	2 „	10 „
„ en mesec	— „	70 „
posamezne številke	— „	7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl.	— kr.;
„ pol leta	5 „	— „
„ četrt leta	2 „	50 „
„ en mesec	— „	90 „
posamezne številke	— „	8 „

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto	6 gl.	— kr.;
„ pol leta	3 „	— „
„ četrt leta	1 „	50 „

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,

Stari trg, hiš. št. 16.

Razne reči.

— „314 zvezkov Bibliothek der Kirchenväter“ je na prodaj, zvezek po 15 kr. — Kdor želi to koristno delo kupiti, ki se pri knjigotrčih po 24 kr. zvezek prodaja, naj se obrne do opravništva tega lista!

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Ignacij Ključevšek je dobil faro Spodnji Log (Unterlag) na Kočevskem.

Prošnja

do sl. mestnega zbora ljubljanskega.

Mestni magistrat je zapovedal, da ne sme noben kmet, kdor si bodi, dveh vozov vkupej zvezanih skozi mesto peljati. Ne razumemo, čemu je ta prepoved dobra, to pa vemo, da nam posestnikom na močvirji mnogo sitnosti in škode dela. Zakaj pa so kmetje po dva voza vkup sklepali? Zemlja na močvirji je namreč zelo vlažna in mehka, težek voz se ne sme naložiti, sicer se ves v zemljo vdere in ga ni moč do ceste pripeljati. Zato so jemali po dva voza s seboj, oba nekoliko naložili in speljali do ceste, od tam so ju konji vkup sklenjena lahko naprej peljali po cesti. Da bi se v vsak voz en konj vpregel, ne gre, ker bi bilo potem potreba dveh ljudi namesto enega. Posebno nam je to zdaj o košnji sitno, ker potrebujemo dvakrat toliko časa, tedaj tudi dvakrat toliko denarja, da svojo mrvo iz močvirja domu spravimo. Prosimo tedaj sl. magistrat in sl. mestni zbor, naj to prepoved prekličče, ki nam toliko sitnosti dela, saj škoda zadene tudi mnoge Ljubljance, ki imajo señožeti na Močvirji.

V Ljubljani 18. rožnika 1879.

Eden v imenu njih več.

Loterijske številke 21. junija.

V Gradcu: 72, 49, 65, 69, 78.
Na Dunaju: 16, 81, 14, 9, 1.

Telegrafčne denarne cene 23. junija.

Papirna renta 65.80 — Srebrna renta 68.40 — Zlata renta 77.85 — 1860letno državno posojilo 125.90 — Bankine akcije 828 — Kreditne akcije 260.50 — London 15.85 — — Ces. kr. cekini 5.48. — 20-frankov 9.22.